

Sygn. akt III KRS 23/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 lipca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski (przewodniczący)

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec (sprawozdawca)

SSN Jerzy Kuźniar

w sprawie z odwołania M. D.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa Nr [...] /2014 z dnia 17 stycznia 2014 r. w przedmiocie przedstawienia wniosków o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego w W., ogłoszonym w Monitorze Polskim z 2012 r., poz. 669,

z udziałem J. S. Z. , M. P., M. K.

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 17 lipca 2014 r.,

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

Uchwałą Nr [...] /2014 z dnia 17 stycznia 2014 r. Krajowa Rada Sądownictwa postanowiła przedstawić Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej z wnioskiem o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego w W. piętnastu spośród 180 zgłoszonych kandydatów (pkt I) oraz nie przedstawiać z wnioskiem o powołanie do pełnienia tego urzędu 142 kandydatur, w tym adwokata

M. D. (pkt II ppkt 17), a nadto - na podstawie art. 41 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. Nr 126, poz. 714 ze zm.; dalej jako „ustawa”) - umorzyć postępowanie w zakresie dotyczącym pozostałych kandydatur (pkt III).

W uzasadnieniu uchwały podniesiono, że po pierwsze - kandydaci określani w pkt I. zostali jednogłośnie rekomendowani przez zespół członków Krajowej Rady Sądownictwa na posiedzeniu w przedmiocie przygotowania stanowiska dotyczącego rozpatrzenia i oceny kandydatów przez Radę; po drugie - przedstawiając listę rekomendowanych kandydatów na piętnaście stanowisk sędziowskich zespół wziął pod uwagę załączone do zgłoszeń uczestników postępowania: oceny kwalifikacyjne kandydatów, opinie przełożonych, rekomendacje, dotychczasowe doświadczenie zawodowe, opinię środowiska sędziowskiego oraz inne dołączone do akt osobowych dokumenty; po trzecie - podjęta przez Radę uchwała zapadła po wszechstronnym rozważeniu i ocenie każdej ze zgłoszonych w postępowaniu konkursowym kandydatur oraz w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał, przede wszystkim przy uwzględnieniu przymiotów wymaganych do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego, poziomu oceny sporządzonej przez sędziego wizytatora, dotychczasowego doświadczenia zawodowego kandydatów oraz złożonego stopnia trudności zadań i obowiązków powierzonych asystentom sędziów, referendarzom sądowym i prokuratorom, po czwarte - w tym postępowaniu konkursowym Rada nie przypisała decydującego znaczenia poparci środowiska sędziowskiego z uwagi na to, że swoje kandydatury zgłosiły osoby wykonujące pracę w wielu miastach na terenie Polski - spoza okręgu [...]; po piąte - całościowa ocena pracy i kwalifikacji merytorycznych każdego z wybranych kandydatów, a także ich predyspozycji i cech osobowości uzasadnia wystąpienie z wnioskiem o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego; po szóste - pozostali kandydaci biorący udział w konkursie, w tym M. D., „ustępują w niniejszej procedurze konkursowej przymiotom zawodowym i osobistym kandydatów wybranych”. W konsekwencji Krajowa Rada Sądownictwa udzieliła kandydatom wymienionym w pkt I. uchwały poparcia bezwzględłą większością głosów (po 19 głosów „za”, przy braku głosów „przeciw” i głosów „wstrzymujących się” w przypadku kandydatur wskazanych w ppkt 1-5, 7-10 i 12-15 oraz po 18

głosów „za”, przy braku głosów „przeciw” i jednym głose „wstrzymującym się” w odniesieniu do kandydatur wymienionych w ppkt 6 i 11), natomiast kandydatura adwokata M. D. nie uzyskała wymaganej bezwzględnej większości głosów (brak głosów „za”, 10 głosów „przeciw” i 9 głosów „wstrzymujących się”).

Odwołanie od powyższej uchwały złożył M. D., zaskarżając ją w zakresie pkt I. w części dotyczącej przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Okręgowego kandydatur: asystenta sędziego M. K. (ppkt 2), referendarza sądowego M. P. (ppkt 8) i asystenta sędziego J. M. S. Z. (ppkt 10) oraz w zakresie pkt II. w części odnoszącej się do nieprzedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia tego urzędu kandydatury skarżącego (ppkt 17).

Skarżący zarzucił zaskarżonej uchwale: 1) sprzeczność z art. 35 ust. 2 ustawy, polegającą na dokonaniu wyboru wymienionych kandydatur w sposób sprzeczny ze zgromadzonym materiałem dowodowym w sytuacji, w której kandydatura skarżącego, w świetle ustalonych w uchwale kryteriów wyboru, spełnia wyższe wymagania w zakresie doświadczenia zawodowego, opinii i ocen sędziów wizytatorów, a także indywidualnych cech i predyspozycji do wykonywania zawodu sędziego; 2) sprzeczność z art. 33 ust. 1 ustawy w związku z art. 32 ust. 1 i art. 60 Konstytucji RP, polegającą na podjęciu uchwały w zaskarżonej części bez wszechstronnego rozważenia sprawy, a nadto z naruszeniem zasad jednakowego dostępu do stanowisk w sferze publicznej oraz równego traktowania i niedyskryminacji, poprzez dokonanie oceny kandydatury skarżącego w sposób sprzeczny ze zgromadzonym materiałem dowodowym, nieuzasadnione pominięcie przy ocenie kandydatury skarżącego szeregu korzystnych dla jego wyboru okoliczności, jak: ocen, opinii i rekomendacji zawartych w analizach i ocenach sporządzonych przez sędziów wizytatorów oraz doświadczenia zawodowego, bez odpowiedniego wyjaśnienia i podania motywów takiej decyzji, a nadto nieodpowiednie umotywowanie pominięcia wyników głosowania na kolegium i zgromadzeniu przedstawicieli - jako kryterium wyboru kandydata; 3) sprzeczność z art. 32 ust. 1 i art. 60 Konstytucji RP, przez umotywowanie przyjętych kryteriów wyboru uznaniem, że poparcie środowiska sędziowskiego w tym postępowaniu konkursowym nie może mieć decydującego znaczenia z powodu kandydowania osób wykonujących pracę w miastach położonych poza okręgiem [...], co

doprowadziło do naruszenia zasad jednakowego dostępu do stanowisk w sferze publicznej oraz równego traktowania i niedyskryminacji.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie uchwały w zaskarżonej części i przekazania sprawy Krajowej Radzie Sądownictwa do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na odwołanie Krajowa Rada Sądownictwa oraz uczestniczka postępowania M.K. wniosły o oddalenie odwołania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Odwołanie nie zawiera nieusprawiedliwionych zarzutów.

Zgodnie z art. 60 Konstytucji RP obywatele polscy korzystający z pełni praw publicznych mają prawo dostępu do służby publicznej na jednakowych zasadach. Z kolei art. 32 ustawy zasadniczej statuuje zasadę równości wszystkich wobec prawa i równości traktowania wszystkich przez władze publiczne (ust. 1) oraz zakazuje dyskryminacji w życiu politycznym, społecznym i gospodarczym z jakiejkolwiek przyczyny (ust. 2). W myśl art. 3 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, do kompetencji Rady należy rozpatrywanie i ocena kandydatów do pełnienia urzędu na stanowiskach sędziowskich oraz - będące wynikiem realizacji tego zadania - podjęcie uchwały w przedmiocie przedstawienia lub nieprzedstawienia Prezydentowi RP wniosku o powołanie sędziego. Przepis art. 33 ust. 1 ustawy zobowiązuje Krajową Radę Sądownictwa, aby przed podjęciem uchwały w indywidualnych sprawach należących do jej kompetencji, wszechstronnie rozważyła sprawę, na podstawie udostępnionej dokumentacji oraz wyjaśnień uczestników postępowania lub innych osób, jeśli zostały złożone. W myśl art. 35 ustawy, jeżeli na stanowisko sędziowskie zgłosił się więcej niż jeden kandydat, zespół Krajowej Rady Sądownictwa opracowuje listę rekomendowanych kandydatów (ust. 1), kierując się przy ustalaniu kolejności kandydatów na liście przede wszystkim oceną kwalifikacji kandydatów, a ponadto uwzględnia doświadczenie zawodowe, opinie przełożonych, rekomendacje, publikacje i inne dokumenty dołączone do karty zgłoszenia, a także opinie kolegium właściwego sądu oraz ocenę właściwego zgromadzenia ogólnego sędziów (ust. 2).

Na tle przytoczonych przepisów w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że po pierwsze - przedmiotem sprawowanej przez ten Sąd kontroli jest formalny aspekt dostępu do służby, związany z przestrzeganiem przez Radę zastosowanych kryteriów i procedur postępowania, a nie sama ocena kwalifikacji czy też predyspozycji danej osoby z punktu widzenia kryteriów stosowanych w ramach postępowania przed Radą, gdyż mogłoby to oznaczać naruszenie jej uprawnień i kompetencji wynikających z art. 179 Konstytucji RP i art. 3 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy. W konsekwencji ocena doboru kryteriów oraz znaczenie przywiązywane do poszczególnych kryteriów przy ocenie kandydatów na stanowiska sędziowskie pozostają poza zakresem kompetencji Sądu Najwyższego do kontroli zgodności uchwał Rady z prawem (art. 44 ust. 1 ustawy), chyba że naruszają podstawowe zasady prawne lub opierają się na zastosowaniu niedozwolonych kryteriów oceny (por. wyroki z dnia 20 października 2009 r., III KRS 13/09, OSNP 2011 nr 13-14, poz. 196; z dnia 17 sierpnia 2010 r., III KRS 6/10, OSNP 2012 nr 1-2, poz. 25; z dnia 5 sierpnia 2011 r., III KRS 10/11, LEX nr 1001316; z dnia 5 sierpnia 2011 r., III KRS 11/11, LEX nr 1001318; z dnia 20 września 2011 r., III KRS 13/11, LEX nr 1001319; z dnia 15 grudnia 2011 r., III KRS 12/11, LEX nr 1106742). Po drugie, żadne z kryteriów oceny poszczególnych kandydatów na wolne stanowiska sędziowskie brane pod uwagę w postępowaniu przed Krajową Radą Sądownictwa nie ma charakteru decydującego ani też nie jest konieczne wymagane uszeregowanie kandydatów w oparciu o każde z nich. O przeprowadzeniu prawidłowej oceny zgłoszonych kandydatur decyduje bowiem ocena całościowa (kompleksowa) wynikająca z łącznego zastosowania tych kryteriów, co wynika z obowiązku wszechstronnego rozważenia przez Radę okoliczności sprawy (por. wyrok z dnia 5 września 2013 r., III KRS 212/13, LEX nr 1402637 i powołane w nim wcześniejsze orzecznictwo). Po trzecie, aczkolwiek wyniki głosowania w kolegium i zgromadzeniu ogólnym właściwego sądu nie wiążą Krajowej Rady Sądownictwa w ocenie kandydata na wolne stanowisko sędziowskie, to jednak Rada powinna umotywować swój wybór wówczas, gdy dotyczy on osoby, która uzyskała mniejsze poparcie środowiska zawodowego (por. wyrok z dnia 14 stycznia 2010 r., III KRS 24/09, LEX nr 7372271). Po czwarte, nie ma podstaw do przyjęcia, że Rada, nie zamieszczając w uzasadnieniu uchwały szczegółowej charakterystyki

niewybranego kandydata, nie dokonała wnikliwej oceny jego kandydatury, skoro uzasadnienie uchwały wskazuje, iż o wyborze kandydata zadecydowała całościowa ocena wynikająca z łącznego zastosowania przyjętych kryteriów (por. wyroki z dnia 12 czerwca 2012 r., III KRS 15/12, OSNP 2013 nr 13-14, poz. 166; z dnia 13 lipca 2012 r., III KRS 17/12, OSNP 2013 nr 15-16, poz. 194; z dnia 15 stycznia 2013 r., III KRS 33/12, LEX nr 1294470). Po piąte, ponieważ Sąd Najwyższy nie ma kompetencji do merytorycznego rozpatrywania kwalifikacji zawodowych i moralnych kandydata do pełnienia urzędu sędziego, to samo niezadowolenie lub subiektywne poczucie pokrzywdzenia nie stanowi usprawiedliwionej podstawy odwołania od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa, jeżeli odwołujący się nie wskazał uzasadnionych zarzutów, które potwierdzałyby rzeczywiste zastosowanie wobec jego kandydatury nierównych lub dyskryminujących go kryteriów dostępu do wakujących stanowisk sędziowskich w porównaniu do innych kandydatur zgłoszonych w tej procedurze konkursowej (por. wyrok z dnia 10 czerwca 2009 r., III KRS 6/08, LEX nr 523533).

Wbrew twierdzeniom skarżącego, z uzasadnienia zaskarżonej uchwały jasno wynika, że Rada uwzględniła w odniesieniu do wszystkich kandydatów będących uczestnikami postępowania jednolite okoliczności rzutujące na ocenę ich predyspozycji do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego w W. i dochowała wynikającego z art. 33 ust. 1 ustawy wymagania wszechstronnego rozważenia sprawy, przy uwzględnieniu przyjętych i określonych w art. 35 ust. 2 ustawy kryteriów. Kryteria te wyraźnie wynikają ze szczegółowego umotywowania przyczyn dokonanego wyboru. Rada przypisała szczególne znaczenie poziomowi oceny sporządzonej przez sędziego wizytatora, doświadczeniu zawodowemu, złożonemu stopniowi trudności zadań i obowiązków służbowych powierzonych asystentom sędziów, referendarzom sądowym i prokuratorom, predyspozycjom do pełnienia urzędu sędziego oraz cechom osobowości kandydatów. Wyjaśniła również, z jakich względów dokonała wyboru kandydatów, którzy uzyskali mniejsze poparcie środowiska sędziowskiego niż niektórzy kandydaci niewybrani. Mianowicie w omawianym postępowaniu konkursowym nie przypisała temu kryterium decydującego znaczenia z uwagi na zgłoszenie się kandydatów spoza okręgu (...), wykonujących pracę w wielu miejscowościach na terenie Polski. Wyjaśnienie to nie

budzi zastrzeżeń gdy się uwzględni, że tacy kandydaci przeważnie nie są znani środowisku sędziowskiemu okręgu właściwego do zaopiniowania ich kandydatury, co może wpływać na „siłę” wyrażonego przez nie poparcia. Na podstawie uznanych za najistotniejsze kryteriów Rada dokonała - w procedurze głosowania - jednoznacznie niekorzystnej dla skarżącego oceny jego kandydatury w porównaniu z kandydaturami M. K., M. P. i M. S. Z. (skarżący nie otrzymał ani jednego głosu poparcia). Oceny tej nie może podważyć przeciwstawienie jej przez skarżącego własnej oceny opartej na tym samym materiale, przy zastosowaniu innej hierarchii „ważności” kryteriów, gdyż ta należy do wyłącznej kompetencji Rady. Warto również zauważyć, że powinność stosowania w postępowaniu przed Krajową Radą Sądownictwa jednolitych kryteriów wyboru nie oznacza, że Rada powinna wobec wszystkich zgłoszonych kandydatów (niezależnie od ich statusu) stosować jednakowe (identyczne) kryteria oceny. Jednolite kryterium odnoszące się do kwalifikacji zawodowych (dorobku, doświadczenia zawodowego) kandydatów na wolne stanowisko sędziowskie w sądzie powszechnym nie może być jednakowo stosowane do różnych kandydatów. Inaczej ich ocena będzie dokonywana np. w odniesieniu do asystenta sędziego lub referendarza sądowego, a inaczej będzie kształtować się w przypadku kandydatury zgłoszonej przez adwokata, radcę prawnego lub pracownika naukowego szkoły (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 sierpnia 2012 r., III KRS 21/12, niepublikowany). Wreszcie to, że w uzasadnieniu kwestionowanej uchwały pominięto omówienie - w kontekście przyjętych kryteriów - okoliczności dotyczących skarżącego, nie oznacza, że Rada ich nie rozpoznała i nie wzięła pod uwagę, skoro dokonała oceny „po wszechstronnym rozważeniu każdej ze zgłoszonych kandydatur, opierając swoje rozstrzygnięcie na zgromadzonym w sprawie materiale”, a więc z uwzględnieniem całej dokumentacji pozostającej w jej dyspozycji. Uzasadnienie uchwały Krajowej Rady Sądownictwa ograniczone do szczegółowego przedstawienia kandydatur wybranych w głosowaniu nie stanowi naruszenia prawa również dlatego, że uchwała jest aktem podejmowanym przez organ kolegialny. Wyniki takiego głosowania trudno przedstawić w formie uzasadnienia, gdyż niemożliwe jest jednoznaczne ustalenie rzeczywistych intencji poszczególnych głosujących. W takim przypadku kontrola

sądowa musi ograniczać się do oceny, czy zachowane zostały podstawowe reguły proceduralne, a te nie zostały naruszone.

Bezzasadny jest zarzut naruszenia zasad jednakowego dostępu do stanowisk w sferze publicznej oraz równego traktowania i niedyskryminacji, upatrywanego przez skarżącego w sposobie umotywowania przez Radę przyjętych kryteriów wyboru w zakresie nieprzypisania decydującego znaczenia kryterium poparcia środowiska sędziowskiego. Zdaniem skarżącego, „przyjęcie założenia, że niezależnie od merytorycznej oceny wynikającej z materiałów źródłowych o kandydacie, członkowie danego Zgromadzenia głosować będą z uwzględnieniem miejsca wykonywania zawodu kandydata, wprowadza do procedury nominacyjnej pozaustawowy element ocenny naruszający zasadę równości”. W konsekwencji „w zaskarżonej uchwale wprowadzono w ramach oceny znaczenia tego samego kryterium, pozaprawną przesłankę różnicującą kandydatów ze względu na miejsce wykonywania zawodu, zmniejszając w ten sposób szanse kandydatów z tego samego okręgu, z korzyścią dla kandydatów z innych okręgów sądowych”. Po pierwsze - Krajowa Rada Sądownictwa kryterium poparcia środowiska sędziowskiego nie pominęła, a jedynie w ramach przysługujących jej kompetencji do doboru zastosowanych kryteriów i oceny ich istotności, nie nadała mu decydującego znaczenia przy wyborze kandydatów, a po drugie - wywód skarżącego byłby trafny wówczas, gdyby Rada przypisała istotne znaczenie poparciu środowiska zawodowego dla kandydatów wykonujących zawód poza okręgiem sądu [...], a uznała je za pozbawione takiego znaczenia w odniesieniu do kandydatów zatrudnionych w tym okręgu. Nieprzypisanie przez Radę decydującego znaczenia wymienionemu w art. 35 ust. 2 pkt 2 ustawy kryterium opinii kolegium właściwego sądu oraz ocenie właściwego zgromadzenia ogólnego sędziów oznacza tylko tyle, że kryteria uznane przez Radę za najistotniejsze w tej procedurze konkursowej i zastosowane w pierwszej kolejności umożliwiły jej - „po wszechstronnym rozważeniu każdej ze zgłoszonych kandydatur” - na dokonanie oceny, że skarżący nie spełnia na takim poziomie zastosowanych kryteriów, jak wnioskowani kandydaci, wśród których znajdują się osoby wykonujące zawód zarówno w okręgu [...], jak i poza nim.

Z powyższych względów - wobec niewykazania sprzeczności zaskarżonej uchwały z prawem - odwołanie podlega oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 44 ust. 3 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa.